

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра російської мови, зарубіжної літератури та методики їх
викладання

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СВІТОВИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС»**

перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (французька))

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Французька та англійська мови)

мова викладання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології
«28» серпня 2020 р
Голова
Семенов О.М., др. пед.н., проф.

Розробники:

Медвідь Н.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання

П'ятаченко С.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Іванова І.Б., кандидат педагогічних наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Бакалавр	вибіркова	
		Рік підготовки:	
2-й			
Семестр			
III		IV	
Лекції			
16 год.		16 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		24 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
48 год.		48 год.	
Консультації			
2 год.	2 год.		
Вид контролю:			
залік	залік		
Загальна кількість годин – 180			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні осмисленого розуміння особливостей становлення світової літератури, цілісного сприйняття закономірностей еволюції світового літературного процесу, специфіки естетичних систем, літературних напрямів і течій кожного історичного періоду в їх взаємодії з культурним і філософським контекстом епохи, глибокого усвідомлення загальнолюдської цінності, позачасової актуальності та національної самобутності кращих зразків художньої літератури як виду мистецтва, а також здатності професійно оцінювати та ґрунтовно досліджувати значимі феномени світової літератури з урахуванням жанрово-стильових та ідейних домінант.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Ефективна реалізація основних завдань вивчення дисципліни «Світовий літературний процес» можлива за умови наявності базових знань у межах усвітньої історії, філософії, культурології, літературознавства, а також навичок самостійної навчальної та пошуково-дослідницької діяльності студентів.

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	Студент глибоко і повно засвоїв необхідні знання, уміння і навички: вільно володіє понятійною системою дисципліни, правильно вибудовує описові, порівняльні та класифікаційні характеристики літературних явищ, залучає до відповіді самостійно здобуту інформацію; усебічно характеризує художні твори, співставляє їх з подібними в інших національних літературах; наводить самостійно дібрані приклади, супроводжуючи їх повним та глибоким коментарем; самостійно складає та вирішує пізнавальні пошукові завдання; у процесі висвітлення теоретичного матеріалу здійснює співставлення різних наукових точок зору, концепцій, підходів, посилається на наукові джерела та називає прізвища науковців; виконав усі практичні завдання, передбачені робочою програмою; отримав найвищу оцінку за виконання самостійної роботи.
В	Студент глибоко і повно засвоїв необхідні знання та вміння: вільно володіє понятійною системою дисципліни, правильно вибудовує описові, порівняльні та класифікаційні відповіді, залучає до відповіді самостійно здобуту інформацію; всебічно характеризує літературні явища, співставляє їх з подібними в інших національних літературах; наводить самостійно дібрані

	<p>приклади, супроводжуючи їх повним та глибоким коментарем; здатен вирішувати пізнавальні пошукові завдання; виконав всі практичні завдання, передбачені робочою програмою, отримав високу оцінку за виконання самостійної роботи</p>
С	<p>Студент засвоїв комплекс необхідних знань та умінь: вільно володіє понятійною системою дисципліни, правильно вибудовує описові, порівняльні та класифікаційні відповіді, залучає до відповіді самостійно здобуту інформацію; докладно характеризує літературознавчі явища, наводить самостійно добрані приклади, правильно виконує практичні завдання. Виконав практичні завдання, передбачені робочою програмою, отримав позитивну оцінку за виконання самостійної роботи</p>
Д	<p>Студент володіє основами знань, умінь і навичок з дисципліни: понятійний апарат засвоїв неповно, припускається помилок у формулюванні понять, класифікаціях та порівнянні характеристик літературних явищ; самостійно опрацював належний обсяг інформації, але не усвідомлено – не використовує опрацьовану інформацію у відповідях; виконує практичні завдання, припускаючись окремих помилок; має виконані, але не всі (не менше 60%) практичні завдання, передбачені робочою програмою; отримав позитивну оцінку за виконання самостійної роботи.</p>
Е	<p>Студент володіє основами знань, умінь і навичок з дисципліни: понятійний апарат засвоїв неповно, припускається помилок у формулюванні понять, класифікаціях та порівнянні характеристик літературних явищ; самостійно опрацював не увесь належний обсяг інформації та не достатньо усвідомив – не використовує опрацьовану інформацію у відповідях; виконує практичні завдання, припускаючись окремих помилок; має виконані, але не всі (не менше 60%) практичні завдання, передбачені робочою програмою; самостійну роботу виконав не в повному обсязі.</p>
FX	<p>Студент не оволодів достатнім обсягом знань, умінь та навичок з дисципліни: засвоїв менше 50% понятійного апарату дисципліни, відповіді не відтворюють 50% лекційного матеріалу, самостійно не опрацьовані теми, була спроба виконати самостійну роботу, але не отримав позитивної оцінки; практичні завдання та лабораторні виконані частково (до 40%).</p>
F	<p>Студент не оволодів достатнім обсягом знань, умінь та навичок з дисципліни: засвоїв менше 50% понятійного апарату дисципліни, відповіді не відтворюють 50% лекційного матеріалу, самостійно не опрацьовані теми, практичні завдання виконані частково (до 20%).</p>

Розподіл балів

Розділ 1

Поточний контроль						Разом	Загальна сума балів
Розділ 1						60	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6		
Поточний контроль							
	10	20	10	20	20	100	
Контроль самостійної роботи						40	
6	6	6	6	8	8		

Розділ 2

Поточний контроль					Разом	Загальна сума балів
Розділ 2					60	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5		
Поточний контроль						
10	10	10	10	20	100	
Контроль самостійної роботи					40	
8	8	8	8	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Засоби діагностики результатів навчання

Діагностика результатів навчання проводиться з допомогою перевірки виконання практичних завдань, тестових завдань, співбесіди під час консультацій, презентації індивідуальних і групових проектів, складання заліків та іспитів.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1.

Тема 1. Вектори розвитку європейської літератури XVII століття.

Іспанська література XVII століття. Ренесансний реалізм та іспанське бароко: художня своєрідність, представники. Французька література XVII століття. Естетичні принципи П. Корнеля і Ж. Расіна. Жанр трагедії у творчості письменників. Французька комедія XVII століття. Ідейні пріоритети творчості Ж.-Б. Мольєра.

Тема 2. Культурно-історичні, естетичні та художні доміанти епохи Просвітництва.

Англійська література XVIII століття. Роль Д. Дефо у формуванні художніх принципів англійського Просвітництва. Літературна діяльність Дж. Свіфта. Творча особистість Р. Бернса, ідейно-тематичний діапазон лірики поета. Французька література XVIII століття. Літературно-філософська діяльність французьких просвітителів. Німецька література доби Просвітництва. Творчість поетів «Бурі і шторму». Роль І.-В. Гете в розвитку німецької і світової літератури XVIII століття. Жанрові різновиди творчості письменника.

Тема 3. Специфіка формування романтичної естетики у світовій літературі XIX століття

Передумови і причини виникнення романтизму як естетичної системи і літературного напрямку. Етапи розвитку романтизму в його національних варіантах. Поліваріативність проявів романтичної літератури. Риси поетики романтизму.

Тема 4. Німецька література доби романтизму.

Особливості культурної революції в Німеччині на рубежі XVIII-XIX століть. Діяльність ієнського та гейдельберзького гуртків романтиків. Оригінальність творчості Е. Т. А. Гофмана, жанрова своєрідність його літературної спадщини. Художні пріоритети й еволюція творчості Г. Гейне.

Тема 5. Французька література доби романтизму.

Специфіка формування романтизму у Франції. Періодизація французького романтизму. Творчі пошуки ранніх поетів-романтиків. Роль В. Гюго в реалізації естетичних принципів мистецтва нового часу. Жанрово-стильові особливості творчості В. Гюго.

Тема 6. Англійська література доби романтизму.

Етапи розвитку романтичної літератури в Англії. Особливості раннього англійського романтизму. Творчість В. Блейка і поетів-«озерників». Значення

творчості Дж. Байрона для формування художніх пріоритетів англійського та європейського романтизму. Специфіка понять «байронізм», «байронічний герой». Лірика, ліро-епічні та драматичні поеми письменника. Історичний роман у творчості В. Скотта.

Розділ 2.

Тема 1. Реалізм як художня система і творчий метод.

Історичні та культурні передумови виникнення реалізму у світовій літературі XIX століття. Періодизація розвитку. Принципи відображення дійсності, механізми типізації, причинно-наслідкові зв'язки художніх явищ у рамках реалістичної літератури. Концепція особистості у творчості письменників-реалістів. Жанрова своєрідність реалістичної літератури.

Тема 2. Етапи розвитку французького реалізму.

Специфіка становлення французького реалізму. Літературна діяльність Ф. Стендаля в контексті утвердження реалістичної естетики. Фундаментальність художнього відображення дійсності в «Людській комедії» О. де Бальзака. Жанрово-стильові особливості творчості П. Меріме. «Об'єктивний стиль» Г. Флобера та його реалізація в романі «Пані Боварі». Французький натуралізм, його зв'язок з реалістичною естетикою. Шляхи трансформації французького реалізму кінця XIX століття.

Тема 3. Вектори формування реалістичної літератури Англії і США.

Творчість Ч. Діккенса в контексті естетичних пріоритетів англійського реалізму, специфіка авторської інтерпретації актуальних проблем часу. Літературна спадщина В. Теккерея. Національна самобутність раннього реалізму в США, її відображення в аболіціоністській прозі. Особливості творчої реалізації Марка Твена. Жанрово-стильова спрямованість творчості Джека Лондона.

Тема 4. Естетичні пріоритети модерністської поезії межі XIX-XX століть.

Культурно-історичне тло епохи. Європейський декаданс, роль Ш. Бодлера у становленні літератури нового типу. Художня своєрідність європейського символізму кінця XIX століття. Творчість П. Верлена й А. Рембо. Авангардистські та модерністські тенденції в поезії початку XX століття. Широкий спектр літературних течій і програм. Поетична спадщина найбільш яскравих представників епохи.

Тема 5. Стильова варіативність модерністської прози та драматургії.

Вплив філософських, наукових, соціологічних, культурологічних концепцій на формування естетики модернізму. Теорія естетизму у творчості О. Вайльда. Експресіонізм у творчості Ф. Кафки. Модерністські принципи відображення дійсності у творчості М. Пруста. Специфіка індивідуального авторського стилю Дж. Джойса. Вплив модернізму як естетичної системи на подальший розвиток світової літератури. Статичний театр М. Метерлінка.

5.2. Структура і обсяг навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин				
	Денна форма навчання				
	Усього	у тому числі			
лекц.		практ.	конс.	с/р	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1					
Тема 1. Вектори розвитку європейської літератури XVII століття.	14	2	4		8
Тема 2. Культурно-історичні, естетичні та художні доміанти епохи Просвітництва	14	2	4		8
Тема 3. Специфіка формування романтичної естетики у світовій літературі XIX століття	14	2	4		8
Тема 4. Німецька література доби романтизму.	16	4	4		8
Тема 5. Французька література доби романтизму.	16	4	4		8
Тема 6. Англійська література доби романтизму.	16	2	4	2	8
Разом за розділ 1	90	16	24	2	48
Розділ 2					
Тема 1. Реалізм як художня система і творчий метод.	18	4	4		10
Тема 2. Етапи розвитку французького реалізму	20	4	6		10
Тема 3. Вектори формування реалістичної	16	2	4		10

літератури Англії і США					
Тема 4. Естетичні пріоритети модерністської поезії межі XIX-XX століть.	18	4	4		10
Тема 5. Сильова варіативність модерністської прози та драматургії.	18	2	6	2	8
Разом за розділ 2	90	16	24	2	48
Разом	180	32	48	4	96

Теми практичних (семінарських) занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма навчання
1.	Вектори розвитку європейської літератури XVII століття.	4
2.	Культурно-історичні, естетичні та художні доміанти епохи Просвітництва	4
3.	Специфіка формування романтичної естетики у світовій літературі XIX століття	4
4.	Німецька література доби романтизму.	4
5.	Французька література доби романтизму.	4
6.	Англійська література доби романтизму.	4
7.	Реалізм як художня система і творчий метод.	4
8.	Етапи розвитку французького реалізму	6
9.	Вектори формування реалістичної літератури Англії і США	4
10.	Естетичні пріоритети модерністської поезії межі XIX-XX століть.	4
11.	Сильова варіативність модерністської прози та драматургії.	6
	Загалом:	84

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі : книга для вчителя. К. : Генеза, 2003. 256 с.
2. Наливайко Д. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. К. : Заповіт, 1997. 464 с.

3. Ніколенко О. Від Флобера до Аполлінера. Французька література другої половини ХІХ – початку ХХ століття. К. : Дніпро, 2005. 304 с.
4. Ніколенко О. Літературні епохи, напрями, течії. К.: Педагогічна преса, 2004. 128 с.
5. Ніколенко О. Бароко. Класицизм. Просвітництво: Посібник для вчителя. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. 224 с.
6. Пахсарьян Н. История зарубежной литературы XVII века. М.: Высшая школа, 2007. 486 с.
7. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Львів, 1993. 376 с.

Допоміжні:

1. Жирмунская Н. От барокко к романтизму. Статьи о французской и немецкой литературе. СПб, 2001. 468 с.
2. Затонский Д. Европейский реализм XIX в.: Линии и лики. К. : Дніпро, 1984. 279 с.
3. Затонский Д. Художественные ориентиры XX века. М. : Наука, 1998. 437 с.
4. Оліфіренко С. Мандрівка інтернет-сторінками зарубіжної літератури: посібник для вчителів і учнів 8-11 класів. Київ: Грамота, 2007. 344 с.
5. Павличко С. Лабіринти мислення: Інтелектуальний роман сучасної Великобританії. К. : Дніпро, 1993. 206 с.
6. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст.: Історико-естетичний нарис. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 1994. 360 с.